

Klager

Innklaget

FER-sak: 13/16K

Dato: 01.02.17

VEDR.: FAGETISK KLAGESAK 13/16K

Fagetisk råd i Norsk psykologforening (FER) mottok henvendelse fra advokat, datert 05.03.16, på vegne av hans klient. Klagen ble sluttbehandlet i Fagetisk råd, i møte 27.02.17.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer:
Espen Walstad, Maria L. Norheim, Jørgen Flor og Lisa Stokkeland.

Vedtak: *5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Saksgang

- 06.04.16 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens-medlem PP.
- 06.12.16 FER mottok brev fra klager med tilleggsopplysninger i saken.
- 06.12.16 FER oversender tilleggsopplysninger til innklaget psykolog
- 09.12.16 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 16.12.16 Innklaget psykolog ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesiell punkt i ”Ethiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP).
- 09.01.17 FER mottok redegjørelse fra innklagede psykolog.
- 10.01.17 Redegjørelsen ble sent til klager med anmodning om innen to uker å kommentere innklagedes redegjørelse.
- 18.01.17 FER mottok kommentar fra klager.
- 19.01.17 Kommentar fra klager ble sendt innklagede psykolog med to ukers frist til å komme med sluttkommentarer.
- 25.01.17 FER mottok sluttkommentar fra innklagede psykolog.
- 25.01.17 Innklagedes sluttkommentarer ble sendt til klager til orientering.
- 27.02.17 FER sluttbehandlet saken.

Oppsummering av tilsendt dokumentasjon

i) Klagers brev til FER

I sitt første brev til FER, som ble supplert med tilleggsopplysninger, viste klager til innklagede psykologs rolle som rettsoppnevnt sakkyndig i en foreldretvistsak hvor klageren var part i saken (mor). Ifølge klager hadde psykologen forut for et saksforberedende rettsmøte samtaler med klagerens motpart, klager og barnet som foreldretvistsaken gjelder.

Klager mente psykologen hadde brutt prinsippene om; *Respekt for klienters rettigheter og verdighet* og *Ansvar* i Etske Prinsipper for Nordiske Psykologer (EPNP), ved at hun opplevde å ikke bli tatt på alvor i forbindelse med at hun fortalte om grove hendelser som hun var utsatt for av far i saken. Klager mener videre at psykologen ikke hadde satt seg tilstrekkelig inn i saken forut for det saksforberedende rettsmøtet og at psykologen ikke i tilstrekkelig grad vurderte informasjon som ble framlagt under rettsmøtet. Saksbehandlingen ble dermed feil, fordi saken ikke ble tilstrekkelig opplyst og det var ikke en nøytral saksbehandling. Klager mente også at psykologen i rettsmøtet presenterte krenkende, unyanserte og uriktige faglige konklusjoner ved at psykologen pekte på at det blant annet var forhold i klagers hjem som lå til grunn for sine anbefalinger om at barnet bør bo fast hos sin far. Klager mente psykologen i saksbehandlingen favoriserte far og at psykologen var uprofesjonell i sin atferd ved at hun hadde en sint stemme da hun henvendte seg til klager, noe psykologen ikke hadde da hun henvendte seg til far i saken.

Klager mente videre at psykologen hadde brutt prinsippet om; *Integritet*. Hun stilte seg spørrende til psykologens habilitet i saken. Hun viste til at far i saken er psykolog og at også hans nåværende kjæreste er psykolog. Klager mente fagmiljøet i byen der partene i foreldretvistsaken og innklagede psykolog bor er oversiktlig og at psykologen tidligere har hatt arbeid på samme arbeidsplass som fars kjæreste. Klager visste ikke sikkert hvilket forhold innklagede psykolog har til psykologene som er aktører i foreldretvistsaken, men hun mente innklagede psykolog burde tatt ansvar for å kommentere på, og klargjøre dette i forbindelse med rettsbehandlingen.

I tilleggsbrevet redegjorde klager for at saken, etter at den ble behandlet som meglings sak etter barnelovens § 61 nr. 1, ble behandlet etter barnelovens § 61 nr. 3, med hovedforhandling og påfølgende dom. Forut for dommen ble saken utredet av en ny sakkyndig. Slik rådet forsto klager, mente hun at psykologens opptreden i sin utredning og gjennom den muntlige behandlingen la premisser for den neste sakkyndiges vurderinger og senere rettslig avgjørelse i saken.

ii) FERS første vurderinger

FER skal vurdere om den innklagede psykologen handlet i strid med EPNP. Rådet skal ikke ta stilling til de faglige vurderingene som har blitt foretatt av psykologen. Rådet tok derfor ikke stilling til riktigheten i psykologens råd om hvilke beslutninger som er best for barnet.

FER kunne ikke se at det forelå brudd på prinsippet om; *Respekt for klienters rettigheter og verdighet* i EPNP ved at innklagede psykolog hadde vist til at det var forhold i klagers hjem som lå til grunn for hennes anbefalinger om at barnet bør bo fast hos sin far. Rådet har stor forståelse for at det er belastende at foreldreferdigheter og omsorgsforholdene i hjemmet blir

vurdert i en rettslig ramme, og at omsorgsbetingelsene i de to foreldrehjemmene blir vurdert opp mot hverandre. Når retten oppnevner sakkyndige psykologer som medhjelpere i meklingsprosessen i saker etter barneloven, er det nettopp foreldrenes omsorgskompetanse, herunder forhold i partenes hjem, som er kjernen i psykologens vurderingstema. FER kunne ikke se at utsagnet: ”det er forhold i ditt hjem” kunne anses å være brudd på det aktuelle etiske prinsipp.

FER kunne heller ikke se at innklagede psykolog hadde brutt prinsippet om *Ansvar* i EPNP ved at hun ikke i tilstrekkelig grad hadde undersøkt, vektlagt og vurdert informasjon som har kommet fram under saksforberedelsen og i rettsmøtet. I en sak som blir behandlet etter barnelovens § 61 nr. 1, (saksforberedende rettsmøte), er det normalt den sakkyndiges oppgave å bidra til opplysning av saken og å bidra til mekling mellom partene. Det blir ikke gitt et mandat som innebærer omfattende sakkyndig utredning og faglige vurderinger. I en slik situasjon vil den sakkyndiges grunnlag for å gi råd, og til å trekke faglige konklusjoner, være begrenset. Det er da opp til til partene selv og til dommeren å vurdere hvor stor vekt en skal legge på den sakkyndiges uttalelser når de inngår avtale eller det skrives kjennelse/dom.

Når det gjelder klagerens påstand om at innklagede psykolog hadde opptrådt respektløst og eventuelt uprofesjonelt ved at hun i rettsmøtet hadde en sint stemmebruk da hun snakket med klager og ikke hadde det da hun snakket med far i saken, fant FER det vanskelig å ta stilling til. Personers kroppsspråk, mimikk og stemmeleie i en gitt situasjon er gjenstand for subjektiv oppfatning og lar seg vanskelig dokumentere. FER skal ikke gå inn i bevisføring og gjøre vurderinger av bevis. FER valgte således å ikke ta stilling til dette klagepunktet.

I forhold til klagepunktet som gjelder innklagede psykologs relasjon til personer som har tilknytning til foreldretvistsaken; far og fars kjæreste som begge er psykologer, så FER at det kunne foreligge kjennskap som kunne ha betydning for psykologens habilitet. Ifølge klager hadde psykologen ikke opplyst om hun har en relasjon til fars kjæreste, eventuelt fra et tidligere arbeidsforhold. Dersom psykologen hadde en nær relasjon, kunne det ha betydning for vurderingen av om hun har brutt Etiske prinsipper for nordiske psykologer. Rådet valgte derfor å åpne for kontradiksjon i forhold til dette klagepunktet.

ii) Relevante punkter i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer”

Rådet ba om innklagede psykologs redegjørelse til klagen med spesiell henvisning til følgende punkt i ”Etiske prinsipper for nordiske psykologer”:

II. 4 Integritet

Psykologen søker å fremme integritet innen forskning, undervisning og anvendt psykologi. Dette innebærer at psykologen opptrer ærlig, upartisk og respektfullt overfor relevante involverte parter. Han/hun forsøker å synliggjøre og klargjøre sin egen rolle i de ulike sammenhengene der han/hun arbeider.

Redelighet og tydelighet

Psykologen gir adekvate opplysninger om sine kvalifikasjoner, utdanning, erfaring, kompetanse og faglige tilknytning, og benytter bare de yrkesbetegnelser som utdanning, autorisasjon og stilling gir rett til.

Når psykologen uttaler seg i egenskap av psykolog, tilstrebes saklighet og nøyaktighet. Psykologen informerer om psykologisk yrkesutøvelse på en slik måte at

misoppfatningen eller skade for fag eller yrke unngås.

Rådet ba om psykologens redegjørelse for om hun hadde en relasjon til personer som har tilknytning til den aktuelle foreldretvistsaken hvor hun hadde en rolle som sakkyndig for retten. I redegjørelsen ble det bedt klarlagt om eventuelle relasjoner kunne ha hatt betydning for psykologens yrkesutøvelse. En ønsket videre redegjort for om, og i tilfelle hvorfor psykologen ikke redegjorde for eventuelle relasjoner i forbindelse med rettsprosessen.

iv) Innklagedes redegjørelse.

I sin redegjørelse opplyser innklagede psykolog at hun aldri hadde møtt eller sett far i saken før de møtte hverandre i forbindelse med innklagedes arbeid med saken. Psykologen opplyser videre at hun kan ha hørt navnet hans i forbindelse med at far også er psykolog og at han har arbeidet ved samme arbeidsplass som hun gjorde fram til mars 2007. Innklagede vet imidlertid ikke om de var ved den aktuelle arbeidsplassen samtidig, eller om han begynte etter at hun hadde sluttet. Det opplyses at det dreier seg om en arbeidsplass hvor det arbeider mange psykologer, og at innklagede psykolog arbeidet på «barnesiden». Far i saken arbeidet på «voksensiden», som var lokalisert i et annet bygg som ligger et stykke fra.

Når det gjelder forholdet til fars kjæreste opplyser psykologen at hun ikke har noen kjennskap til henne ut over opplysninger som hun har fått fra far etter at hun ble oppnevnt som sakkyndig i saken.

Innklagede psykolog kunne ikke se at hun hadde noen relasjon til noen parter i saken som hadde betydning for hennes yrkesutøvelse.

v) Klagers kommentarer på innklagedes redegjørelse.

Som svar på redegjørelsen skriver klager at hun mener å ikke ha fått svar på hvorfor ikke innklagede psykolog spontant redegjorde for sin yrkesmessige relasjon til far og hans kjæreste overfor henne og i retten. Det var opplyst for innklagede at far i saken og hans kjæreste begge er psykologer, og klager mener det er uakseptabelt at innklagede ikke avklarte relasjonen.

Klageren mener videre at det framsto som mistenkelig for henne at innklagede psykolog «kikket ned» da far i saken under rettsforhandlingene ga opplysninger om navn og arbeidssted på kjæresten hans. Innklagedes atferd var egnet til å svekke tilliten til hennes vurderingsevne og profesjonalitet.

Klager mener innklagede i tillegg til å opplyse om relasjonen burde ha vurdert å trekke seg som sakkyndig i saken fordi yrkesmessig fellesskap kan ha medført at innklagede festet mer lit til fars versjon av saken enn til hennes.

I tillegg til de ovenfor nevnte kommentarer framfører klager kritikk av FERs vurderinger og behandling av saken, samt kritikk av det hun mener er svakheter i kvalitetssikringen av sakkyndige psykologers arbeid i rettssystemet.

vi) Sluttkommentarer fra innklagede

I sine sluttkommentarer gjentar innklagede opplysningene om at hun aldri har kjent eller møtt far i saken eller hans kjæreste før hun møtte far i forbindelse med at han var part i foreldretvistsaken hvor hun gjorde tjeneste som sakkyndig.

Da innklagede psykolog ikke har møtt eller hadde noen relasjon til far og hans kjæreste, fant hun heller ingen grunn til å redegjøre særskilt for dette overfor klageren eller i retten. Det faktum at fars kjæreste nå arbeider på samme avdeling som hun arbeidet fram til mars 2007, anser hun ikke som grunn til at hun er inhabil i saken.

Innklagede mener det ikke har noen sammenheng mellom at hun «så ned» under fars partsforklaring og at hun skal ha hatt noen relasjon til partene i saken.

FERs vurdering og konklusjon

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen ser FER at det kunne ha fungert oppklarende dersom innklagede psykolog under rettsforhandlingene hadde valgt å opplyse om at hun ikke hadde møtt eller på annen måte hadde kjennskap til far og hans kjæreste forut for oppnevningen.

FER kan likevel ikke se at det i denne saken er sannsynliggjort at innklagede psykolog har hatt noen rolle eller relasjon til personer som har tilknytning til saken som har hatt betydning for hennes yrkesutøvelse. Rådet kan ikke se at det at innklagede, far og hans kjæreste er psykologer i seg selv innebærer rollekonflikt. Retten som oppdragsgiver og klager, (eventuelt gjennom sin advokat), hadde kjennskap til alles yrkestilknytning ved oppnevningen og hadde anledning til å vurdere muligheter for inhabilitet/rollesammenblanding.

I FERs første vurdering er det redegjort for at rådet vanskelig kan ta stilling til hvordan aktørenes mimikk og kroppsspråk kan ha innvirkning på saken. På samme måte kan ikke rådet gå inn på noen fortolkning av om det at innklagede psykolog «kikket ned» under fars partsforklaring tilkjennegir at hun mangler profesjonell distanse til den ene partens forklaring.

Når det gjelder klagers kritikk av FERs vurderinger og fremgangsmåte i saken kan en ikke se at kommentarene opplyser saken slik at det gir grunn til å endre våre vurderinger og konklusjoner. En eventuell anke kan fremmes for ankeutvalget for fagetiske klagesaker, (se nedenfor).

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtak fattet av fagetisk råd kan ankes til psykologforeningens ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
for Fagetisk råd, Norsk psykologforening

(Sign.)

Maria L. Norheim, nestleder

For nestleder Tove Beate Pedersen, sekretær

Kopi: Klager

Sentralstyret Norsk psykologforening, v/president Tor Levin Hofgaard